Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	efter flere Aars Erfaring og Forsøg udgivet af H. Larsen.
Titel | Title:	Anviisning til adskillige nyttige Driverier i Danmark
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : Ludvig Jordan, 1840
Fysiske størrelse | Physical extent:	12 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

PUBLIC DOMAIN

Larsen

Anviisning til

Driverier

1840.

26.-28.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130011108920

Anviisning

til

adskillige nyttige

Driveriier

i

Danmark.

Efter flere Aars Erfaring og Forsøg

udgivet

af

H. Larsen,

Gartner.

Kjøbenhavn.

Ludvig Jordans Forlag.

Trykt hos H. G. Brill.

1840.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

De urteagtige Planter, som drives, kunne enten være saadanne, hvoraf Frugten benyttes, som Meloner, Agurker, Hindbær, Jordbær og Bønner, eller saadanne, hvoraf Roden benyttes, som Gulerødder, Radiser, og saadanne, hvoraf selve Planten tjener til Brug, som Salat, Portulak, Karse, og de, hvoraf den endnu ei udviklede Blomst bruges, som Blomkaal.

Et Mistbeds Anlæg.

Ved et Mistbeds Anlæg betjener man sig af frisk Hestegjødning, som iforveien er samlet i en Bunke og omstukket nogle Gange efter Møgets Beskaffenhed; derpaa fyldes det i Gruben og sættes til tidlig Brug i $2\frac{1}{2}$ Alen og til sildig Brug i $1\frac{1}{2}$ Alens Høide. Ved Sætningen iagttages, at Møget vel sammenblandes, det straaede med det korte, for at en mere jevn Varme kan finde Sted. Man paalægger derpaa Rammerne, og Vinduerne, og dækkes, naar sugtigt Veir indtræffer. 14 Dage efter Anlægget kan man antage, at Bedet har faaet en passende Varme, som almindelig kjendes paa de i Bænken fremkomne Svampe, derpaa rettes Rammerne, og Møget jevnes, derpaa paaføres et Lag af 4—6 Tommer gammelt Gjødning, som fasttrykkes med Bagen af Riven. Man paalægger da

Vinduerne og dækker for at vedligeholde Varme og afholde Fugtighed. 3 á 4 Dage efter at den gamle Gjødning er ført paa, kommer man et Lag af 2—3 Tommer Jord, og nogle Dage derefter paaføres den øvrige Jord, som iforveien maa være tilberedt i et Skuur. Man omstikker Jorden daglig, naar Veiret tillader det, deels for at de i Jorden fremkomne Dampe kan bortdunste, da der vilde gaae Brand i Jorden, hvis disse Dampe blive indesluttede i Bænken (som er en Forbrænding af alle de humusagtige og nærende Dele i Jorden); naar Jorden saaledes tilstrækkeligen er bearbeidet og den har en passende Temperatur, kan man afbenytte Bænken til det bestemte Brug; altsaa medgaaer en Tid af 3 à 4 Uger efter Anlægget til Plantningen, efter Veirets meer eller mindre gunstige Omstændigheder.

Melon-Drivning.

Naar Anlægget skeer paa foranførte Maade, kan Plantningen skee 3 à 4 Uger efter. Skeer altsaa Anlægget i Slutningen af Januar eller Begyndelsen af Februar, kan Plantningen foretages i Slutningen af Februar eller Begyndelsen af Marts. 4 Uger efter Plantningen vil de blomstre, altsaa i Slutningen af Marts eller Begyndelsen af April. Blomstringen varer omtrent 14 Dage, altsaa til Midten af April; 4 Uger omtrent efter Frugtansætningen kan Frugterne være fuldkomment modne, altsaa i Midten af Mai.

Planterne tiltrækkes i et Kjernebeed, som anlægges 14 Dage eller 3 Uger førend det egentlige Plantebeed.

Ved Kjernernes Lægning har man at iagttage, at de ei lægges paa eengang, men til forskjellige Tider, da ofte paa denne Aarstid indtræffer slet og fugtigt Veirligt, saa at Bedet ofte i hele Dage maa undvære Lyset, hvorved da Planterne, som fremkom paa en saadan Tid, stedse blev af en svag Vækst, derimod naar Udsæden er forskjellig, kan man antage, at dog en Deel af Planterne maa fremkomme i gunstigt Veir. 3 à 4 Dage efter Planternes Fremkomst omprikkes de i et for dem tilberedt Vindue. 14 Dage efter Omprikningen kan Planterne være tjenlige til Plantning.

Ved Plantningen har man følgende Regler at iagttage: man indplanter i Almindelighed 2 Planter i hvert Vindue, for at man kan have nogle at vælge imellem, naar en eller anden skulde mislykkes, og da at have een i dens Sted. De øvrige bortrykkes, naar de ere fuldvoxne. 4 Uger efter Plantningen vil de blomstre, hvis nogenlunde godt Veir indtræffer, altsaa i Slutningen af Marts eller Begyndelsen af April, hvilken Periode vil vare i en Tid af 14 Dage. 8 Dage efter Blomstringen er til Ende vil Frugterne være ansatte af et Hønseægs Størrelse; man lader Planten beholde 3 à 4 Frugter, da den ikke kan ernære et større Antal af Frugter. Omtrent 4 Uger efter, eller, efter Sorternes Forskjellighed, lidt mere, kan man have modne Frugter, altsaa i Begyndelsen eller Midten af Mai efter Veirets gunstige Omstændigheder.

De fortrinligste Sorter til tidlig Brug ere:

Tidlig 4 Ugers Melon.

Bunte Globe.

Lille Orange.

Til sildig Brug derimod:

Withe Fleisch.

Annanas Melon.

Grøn Net Canteloup.

Sølv Canteloup.

Spæk Melon.

Trigolong.

Stor Magul.

Spansk Vintermelon.

Til Efteraarsbrug anvendes tidlig 4 Ugers Bunte Globe og de tidligste af de andre Sorter. Jorden til tidlig Brug kan bestaae af følgende Dele, som lægges 6 à 7 Tommer høit i Rammerne:

2 Dele Bladejord.
1 „ god kraftig Markjord.
1 „ velforraadnet Koegjødning.

Til Sommerbrug kan Jorden bestaae af nogle sværere Dele, nemlig:

2 Dele Markjord.
1 „ Bladjord.
1 „ velforraadnet Koegjødning.

Til Efteraarsbrug bruges samme Compost som til tidlig Brug.

Agurke-Drivning.

Bænkens Anlæg, Planternes Tiltrækken er lig Melonens, kun med den Forskjel, at Anlægget kan foretages tidligere, og dennes Udviklingsperiode er hurtigere,

end hiin. Naar man vil antage, at Beddets Anlæg er skeet i Slutningen af Januar, kan Beddet være tjenlig til Beplantning i Slutningen af Februar; Planterne vil blomstre 14 Dage à 3 Uger efter Plantningen, altsaa i Midten af Marts; omtrent 3 à 4 Uger efter Blomstringen vil man kunne have tjenlige Frugter, efter Veirets gunstige Forhold, altsaa i Midten af April. Tilsammen 10 Uger efter Anlægget.

De fortrinligste Sorter til Drivningen ere:

Den ny engelske Slange Agurk (Nonpareille).

Den hvide og gule hollandske.

Jorden kan bestaae af samme Blanding som til tidlige Meloner, nemlig:

2 Dele Bladejord.
1 „ god, kraftig Markjord.
1 „ velforraadnet Koegjødning.

Jordbær-Drivning.

Til Jordbær-Drivning betjener man sig af Bakker, som ligge i en Vinkel af 25°. Bakkens Anlæg skeer i Midten af Januar; den vil da være tjenlig til Planternes Indsætning i Begyndelsen eller Midten af Februar, eftersom Varmen er tjenlig; imod Slutningen af Februar, altsaa en 14 Dage efter Indsætningen, vil Bladeudviklingen finde Sted; i denne Periode holdes 5 à 7° R. 2 Uger efter Bladeudviklingen, altsaa i Midten af Marts, vil Blomsterstanden vise sig, i hvilken Periode holdes 10 à 12°; 3 Uger efter Blomsterstandens Fremkomst vil Planter blomstre, altsaa i

Begyndelsen af April, i hvilken Periode holdes en Temperatur af 10°; 14 Dage efter Blomstringen vil Bærdannelsen have fundet Sted, i hvilken Periode Temperaturen kan stige indtil 16 à 18 Grader; 14 Dage efter Bærdannelsen vil man kunne have modne Bær, altsaa i Slutningen af April eller Begyndelsen af Mai, efter Veirets Beskaffenhed.

De fortrinligste Sorter til Drivning, ere:

Alkinsons

Roseberry.

Til sildigere Drivning:

Keiserlige Wirginske.

Knewets Pine.

Scarlet Pine.

Kinsselins.

Altsaa vil der medgaae en Tid af 10 à 12 Uger efter Plantens Indsætning til Frugternes Modning.

Hindbær-Drivning.

Til Hindbær-Drivning betjener man sig saavel af Bakker som almindelige Mistbed, af hvilke dog sidste foretrækkes, da stedse Temperaturen kan fornyes ved frisk Omsats. Naar Skuddenes Indplantning skeer i Midten af Februar, vil Bladeudviklingen skee i Begyndelsen af Marts. Ved det 6te Blad vil Blomsterstanden vise sig, i hvilken Periode holdes 10 à 12°; man forhøier Temperaturen med 2° ugentlig indtil Blomstringen, som vil skee i Begyndelsen af April; 2 à 3 Uger efter Bærdannelsen vil man kunne have modne Frugter, altsaa i Begyndelsen af Mai.

Bænken anlægges ligesom til Meloner med 3 Alen høit Hestegjødning; naar Gjødningen tilstrækkelig er sammenbrændt, paalægges en Ramme, som fyldes med et Lag af 4 Tommer Jord; ovenpaa denne Ramme lægges et Espalier, hvorpaa lægges Vinduerne. Ovenpaa dette Espalier sættes igjen en Ramme, (imellem Rammerne maa lægges smaa Klodse, for at ei de inderste Skud skulle beskadiges). Omsatsen, hvorpaa Roden lægges, maa i det mindste være af en Alens Bredde, som bedækkes med 3 Tommer Jord, hvor Roden lægges; ovenpaa Roden lægges et lignende Lag, som atter bedækkes med Gjødning, for at Frosten ei skulde komme til at virke paa Roden.

De fortrinligste Sorter til Drivning ere:

Den røde og gule.

Efter Skuddenes Indlægning vil medgaae 12 Uger til Frugtens Modning.

Gulerødder-Drivning.

Anlægget hertil skeer i Begyndelsen af Januar, paa samme Maade, som til Meloner. Naar Anlægget skeer i Begyndelsen af Januar, vil Bænken være tjenlig til Saaening i Begyndelsen af Februar; 10 Dage efter Udsæden vil Frøet spire, altsaa i Midten af Februar; 14 Dage til 3 Uger efterat Planterne ere opkomne vil Bladeskiftningen finde Sted, altsaa i Begyndelsen af Marts. 8 à 9 Uger efter Bladeskiftningen, eller 14 Dage efter Udsæden, altsaa i Slutningen af April eller Begyndelsen af Mai, kan man have tjenlige Gulerødder.

Tilsammen 16 à 18 Uger med Anlæggets Begyndelse.

Jorden kan bestaae af følgende Dele:

2 Dele Markjord fra forrige Aar.
1 „ Bladejord.

Radisernes Drivning.

Anlægget foretages paa samme Maade, som til Gulerødder. Naar Beddets Anlæg er skeet i Begyndelsen af Januar, vil Saaeningen kunne foretages i Slutningen af Februar. Frøet spirer 5 à 6 Dage efter Saaeningen. Til Bladeskiftningen medgaaer en Tid af 14 Dage, altsaa til Slutningenaf Februar. 4 à 5 Uger efter at Frøet er opkommet kan haves tjenlige Radiser, altsaa i Slutningen af Februar eller Begyndelsen af Marts.

Jorden kan bestaae af samme Dele, som til Gulerødder.

Bønne-Drivning.

Naar Anlægget er skeet i Midten af Januar, kan Plantningen foretages i Midten af Februar; 14 Dage efter Plantningen kan Planterne studses, altsaa i Begyndelsen af Marts; 14 Dage à 3 Uger efter Studsningen vil Planterne blomstre, altsaa i Midten af Marts eller i Slutningen af samme. 2 à 3 Uger efter Blomstringen vil der være tjenlige Bønner, altsaa først eller midt i April efter Veirligets Omstændigheder.

Tilsammen 6 à 7 Uger efter Beddets Anlæg.

Jorden kan bestaae af følgende Dele:

2 Dele Bladejord.
1 „ Markjord.
1 „ Kogjødning.

Blomkaals-Drivning.

Planterne, som man vil afbenytte til Drivning, saaes i Slutningen af August paa et koldt Mistbeed, hvorfra de siden omprikkes naar de have skiftet Blade, paa et for dem tilberedt koldt Land, hvor de sættes i 3 Tommers Afstand. De unge Planter maa overvintres i en Temperatur af 2° R i en let sandet Jord.

I Begyndelsen af Januar anlægges et Beed paa samme Maade, som til Gulerødder. Naar Beddet er tjenligt, som altsaa vil blive i Begyndelsen af Februar, optages Planterne fra det kolde Beed, og indplantes i det varme i en 10 Tommers Afstand. Omtrent 10 à 12 Uger efter Plantningen vil Blommens Dannelse finde Sted, altsaa i Slutnigen af April eller Begyndelsen af Mai. I 4 à 5 Uger vil Blommen tilstrækkelig have udvidet sig; altsaa i Slutningen af Mai eller Begyndelsen af Juni vil man have tjenlige Blomkaalshoveder. I Alt fra Planternes Indsætning 16 à 18 Uger, og 20—21 Uger med Anlægget.

Jorden kan bestaae af følgende Compost:

1 Deel Bladejord.
2 „ Markjord.
1 „ Hestegjødning.

Salat-Drivning.

Planternes Tiltrækning, samt Beddets Anlæg er den samme, som ved Blomkaalen. Naar man antager, at Beddet er anlagt i Midten af Februar, med 30 à 36 Planter i hvert Vindue (1 under hver Rude). Saa vil man 6 Uger efter Indsætningen kunne have tjenlige Hoveder, altsaa i Begyndelsen af April, hvis Veiret er gunstigt, men under mindre gunstige Omstændigheder maaskee senere. Tilsammen 10 Uger med Plantebeddets Anlæg.

De fortrinligste Sorter til tidlig Brug ere smaae Guul og Montrée, og til sildig er smaae Grøn.

Jorden kan bestaae af:
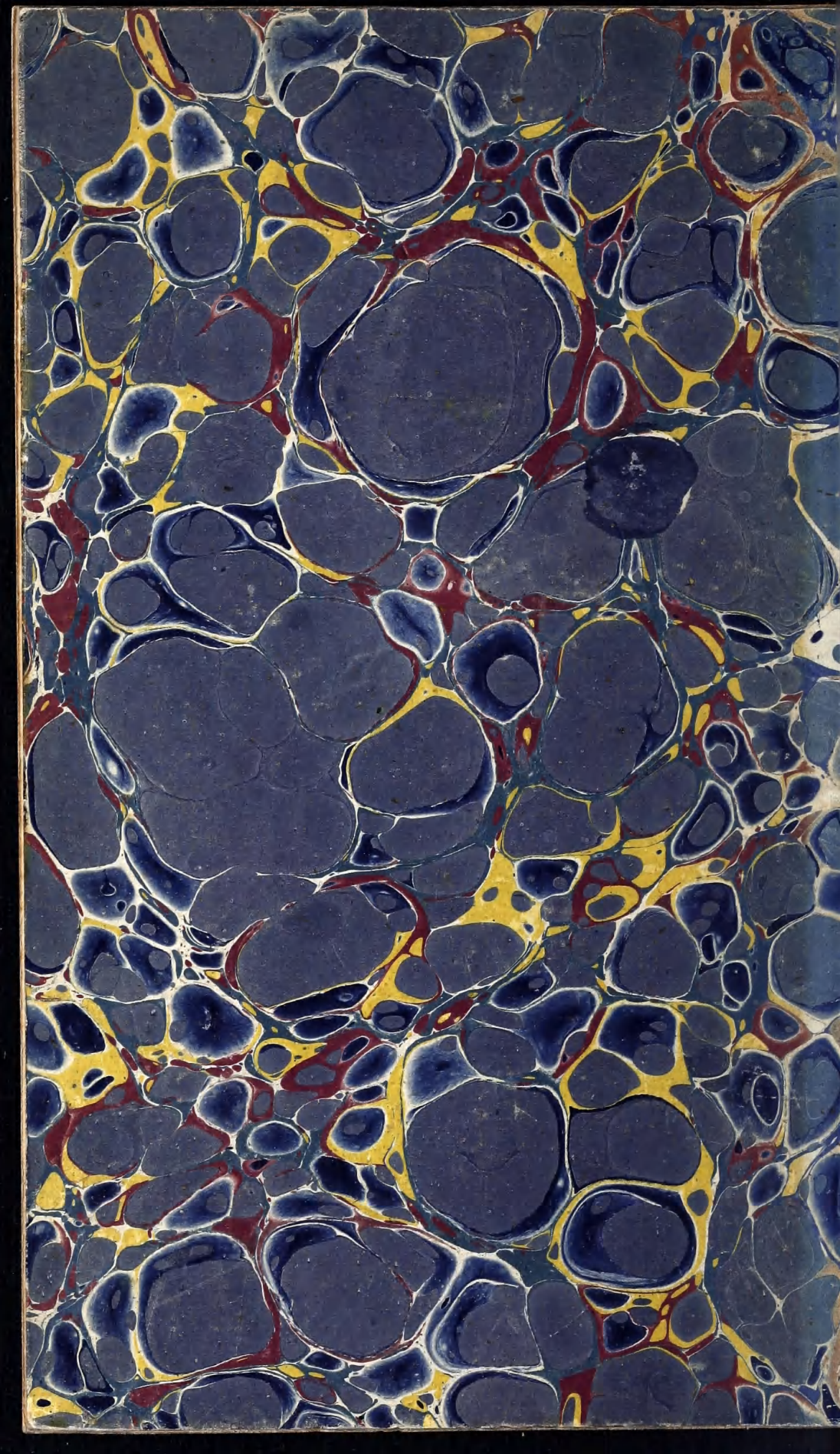
1 Deel Markjord.
2 „ Bladejord.
1 „ Hestegjødning.